

Iedereen kan meedoen
aan kunst en cultuur

VRU DAG

Superstars / Kneils

JAAERVERSLAG JAAERVERSLAG JAAERVERSLAG JAAERVERSLAG

Voorwoord

De wens van alle bevoegen medewerkers van VRIJDAG is dat zo veel mogelijk Groningers meedoen aan kunst en cultuur, óók diegene waarvoor het minder vanzelfsprekend is.

Op veel verschillende manieren zijn we in 2023 bezig geweest om een hoogwaardig, maar ook breed en toegankelijk programma neer te zetten en hiervoor een brede groep mensen te enthousiasmeren. Naast onze eigen cursussen, lessen in en buiten schooltijd en wijkprogramma's, hebben we dit jaar Open (jongeren)studio's geopend.

In dit jaarverslag lees je meer over deze en vele andere activiteiten van VRIJDAG.

Pim Luiten,
directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

De opdracht aan VRIJDAG.....	4
KultuurLoket.....	5
POPgroningen.....	11
Open studio's in de wijken.....	13
VRIJDAG in de Buurt.....	15
VRIJDAG Onderwijs.....	27
VRIJDAG Naschool.....	35
Cursussen/lessen/workshops bij VRIJDAG.....	39
Interne organisatie.....	53
Nieuwe huisvesting.....	54
Staat van baten en lasten.....	57

De opdracht aan VRIJDAG

VRIJDAG is voor de gemeente Groningen het centrum voor amateurkunst (muziek, theater en beeldende kunst) met als opdracht om zo veel mogelijk mensen te bereiken die niet vanzelfsprekend in contact komen met kunst en cultuur.

Omdat we professionele kwaliteit handhaven spreken we ook volop mensen aan voor wie kunst en cultuur geen onbekend terrein is. Ook zij zijn heel erg welkom om zich te ontwikkelen en om het plezier te ervaren van samen kunst maken.

Voor de provincie Groningen zijn we - als KultuurLoket en als POPgroningen - de steunfunctie amateurkunst.

KultuurLoket

Adviseren

We deden dit jaar circa 230 adviestrajecten, zowel aan personen als aan culturele organisaties. De adviezen gingen onder andere over het opstellen van een projectplan en het maken van een dekkingsplan om subsidies te kunnen aanvragen. Ook mensen verbinden met elkaar vormt een belangrijk onderdeel van ons werk. Positieve ontwikkeling: steeds meer cultureel actieve Groningers plaatsen hun vragen op KultuurCentrale.nl.

In samenwerking met het Zorg Innovatie Forum organiseerden we een inspiratiemiddag met workshops en gesprekken waarin de waarde van cultuurparticipatie voor het welzijn van jongeren werd uitgelicht.

Veldonderzoek

Dankzij het landelijk project Herstelgelden kon het KultuurLoket onderzoek doen naar hoe wij het beste het culturele veld konden ondersteunen. Uitkomst is dat we ons toeleggen op:

1. Deskundigheidsbevordering

Het toekomstbestendig maken van culturele verenigingen door middel van de workshops *Fondsenwerving*, *Leden werven* en de nieuw ontwikkelde workshop *Marketing*.

2. Cultuurplatforms

We boden de platforms een eenmalige financiële bijdrage ter ondersteuning van hun activiteiten. Per platform reflecteerden we op de huidige situatie en kansen.

Verdieping & Deskundigheid

Adviestrajecten en netwerkbijeenkomsten 2023

KultuurLoket

Status gemeentelijk cultuurplatform

- in-actief
- in voorbereiding
- in ontwikkeling
- actief

aantal adviesgesprekken

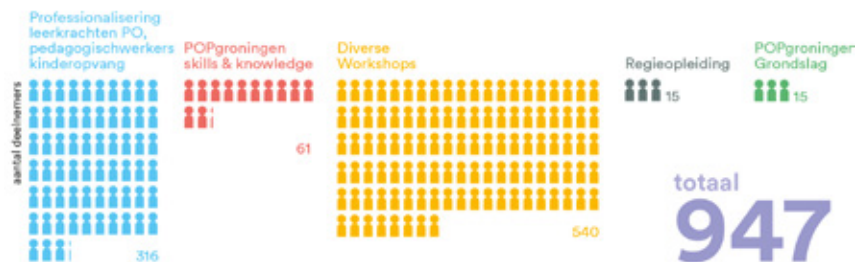
totaal
232

Netwerkbijeenkomsten

16 bijeenkomsten **505** deelnemers

Deskundigheidsbevordering 2023

i = 5

3. Leertraject Zakelijk Leider

Het KultuurLoket, fondsen en overheden signaleerden een groeiend tekort aan bekwame zakelijk leiders, wat betekende dat diverse culturele projecten en plannen niet of heel moeizaam van de grond komen. Daarom heeft KultuurLoket een bijscholing *Leertraject Zakelijk leiding* opgezet waar dit jaar 12 mensen aan deelnamen.

4. KultuurCentrale/KultuurAgenda

We investeerden in technische ontwikkeling en promotie van deze twee belangrijke platforms voor de amateurkunsten in Groningen.

5. Diepte-interviews

We deden een belronde onder 162 theater-, muziek-, dans-, koor- en hafabraverenigingen. Hoe staat het ervoor? En vooral: wat kan KultuurLoket voor hen betekenen? Het resultaat is een uitgebreide database met gegevens over onder andere financiën, repetitielocatie, ledenwerving en uitdagingen waar men voor staat.

Vrijwilligers Centraal

Onder de noemer *Vrijwilligers Centraal* organiseerden we -samen met Huis voor de Sport Groningen, CMO STAMM en Groninger Dorpen- verschillende workshops en bijeenkomsten voor vrijwillige bestuurders en hun organisaties. De meest actuele thema's waren vinden en binden van vrijwilligers en bestuursvernieuwingen. We deden een uitgebreide behoeftepeiling onder actieve vrijwilligers en lanceerden een gezamenlijke waarderingcampagne die actieve vrijwilligers in de spotlight zette.

Opleidingen

De vierjarige *Opleiding tot Regisseur voor het Amateurtheater* heeft 16 cursisten die in hun 2e en 3e jaar zitten.

De afgestudeerde regisseurs zijn goed zichtbaar in het kunstenveld. Er staat een groot aantal belangstellenden op een wachtlijst om in te stromen voor de komende nieuwe opleiding.

Samen met fondsen en culturele collega's als Noorderzon en Zummerbühne constateerden wij een groot tekort aan organisatorisch vermogen. Daardoor dreigden een aantal projecten en ideeën voortijdig te stranden. Om daar op korte termijn iets aan te kunnen doen hebben we de *Opleiding Productieleiding* opgezet. Dit leertraject is vooral praktisch met een tiental theoretische thema-avonden gegeven door ervaringsdeskundigen uit het veld. De lessen worden aangevuld met ervaringsuren bij culturele partijen. Twaalf deelnemers hebben met succes de opleiding afgerond en het merendeel heeft werk gevonden in het veld.

Cultuurplatforms

Gezien de verscheidenheid en grote dichtheid van het cultuur-aanbod in de gemeente Groningen is de reguliere vorm van een cultuurplatform niet passend. Alternatief was een event in het Forum, het Cultuurfeest. Door middel van onder andere optredens (190 cultuurdeelnemers op het podium), een markt, *KultuurCentrale LIVE*, workshops en netwerkbijeenkomsten konden groepen en individuen zichzelf laten zien, elkaar vinden én geïnspireerd raken. Voor professionals waren er onder andere een masterclass dirigeren, dansimprovisatie en een sessie over Fair Pay. Het hele gebouw bruide en vierde feest! In alle overige gemeenten zijn wel Cultuurplatforms opgebouwd of in wording.

POPgroningen

POPgroningen begon het jaar met *Grunnsonic*. 18 Groningse acts speelden verspreid over vier locaties: Het Concerthuis, Het Pakhuis, Warhol en KLUP DE DAG. Tijdens Eurosonic Noorderslag faciliteerde POPgroningen als partner in Hit the North ook de hub NOORD. Naast showcases vonden er overdag panels en meet-ups plaats voor noordelijke makers en (aspirant-) muziekprofessionals.

Als partners in Hit the North heeft Bevrijdingsfestival Groningen, op advies van POPgroningen, alle deelnemers geprogrammeerd, inclusief de Groningse afgevaardigden. Ook werden enkele andere local heroes en (ex-)deelnemers aan *GRONDSLAG* geprogrammeerd. Daarnaast werden programma-adviezen opgevolgd door Festival Grasnapolsky, Noorderzon en Record Store Day.

Jaar twee van talentontwikkelingstraject *GRONDSLAG* had een flinke kwaliteitsimpuls ten opzichte van het pilotjaar. Er vonden deze editie twee drukbezochte showcasemomenten plaats: in Simplon en EM2. *GRONDSLAG* biedt acht acts individuele coaching van noordelijke muziekexperts.

Open studio's in de wijken

In september 2023 openden de eerste *Open studio's* van Groningen. De creatieve studio's zijn opgezet met de gedachte dat cultuurdeelname een positieve uitwerking heeft op het (mentale) welzijn van onze jongeren.

Door een ruimte te bieden om samen te komen en hun creativiteit aan te spreken, leggen we de focus op wat ze kunnen, wat hen interesseert, wat hen bindt, en niet op de problemen die ze mogelijk ervaren.

De insteek is dat we organisaties die al actief zijn in de wijken helpen om een *Open studio* op te zetten.

Actieve studio's in 2023:

- SCN Vinkhuizen
- Club BEKSTEEG (Kunstwerf)
- X_Yusuf_Boss / Roodkopje (Kunstwerf)
- De Wijert (prikkelarm)
- De Wijert (open)
- StudioT (Paddepoel)
- Ten Boer
- STU33 (Lewenborg)

VRIJDAG in de Buurt

Wijkprogramma

In negen buurten/dorpen van Groningen zijn cultuurcoaches actief. Zij stimuleren kunst en cultuur en zetten hiermee in op leefbaarheid en verbinding. Er is ook een cultuurcoach actief in asielzoekerscentra en een opvanglocatie voor Oekraïners. Met ingang van oktober werd het team uitgebreid met een nieuwe cultuurcoach voor Hoogkerk.

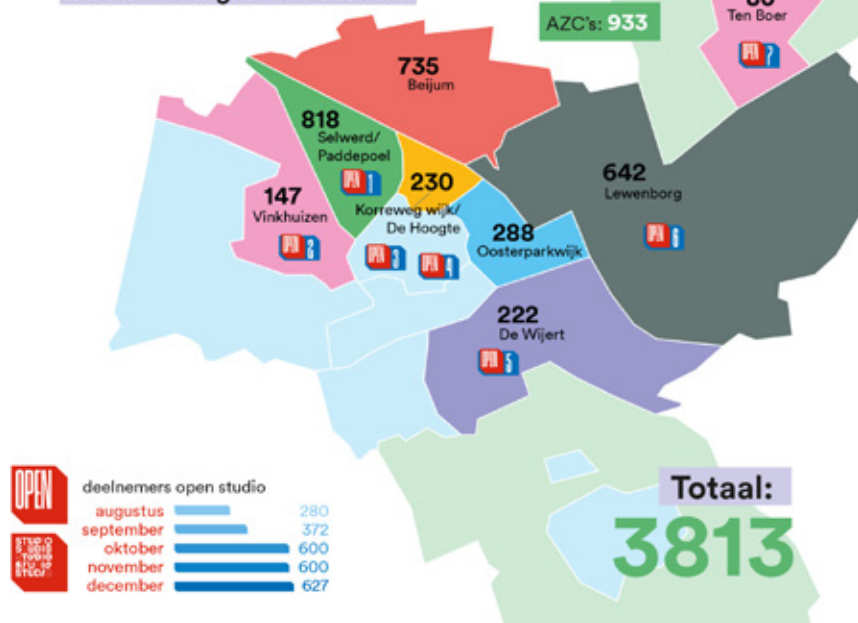
Korrewegwijk en De Hoogte

In de Korrewegwijk en De Hoogte heeft de cultuurcoach meegewerkt aan de ontwikkeling van een wijkexpositie in Het Floreshuis. Speciaal voor de opening maakte wijkdichter Willemijn van der Walle een tekst op maat. Ook bij vele andere gelegenheden in de wijk liet de wijkdichter van zich horen. In de wijk is een multidisciplinaire wijkproductie gerealiseerd. Een groep van zo'n 60 wijkbewoners verzorgde vijf voorstellingen van *Een Midzomernachtdroom* voor 450 bezoekers uit de buurt. De voorstelling werd lovend ontvangen.

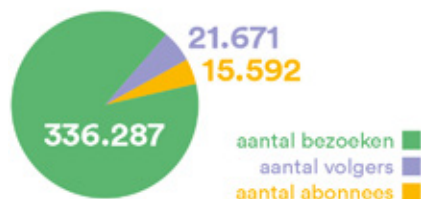
De cultuurcoach heeft verder bijgedragen aan de Anno Smith-werkgroep uit de wijk. Deze bewonersgroep brengt de gevelversieringen en markante beelden van de keramisch kunstenaar Anno Smith (1915-1990) onder de aandacht en organiseerde onder andere een wijkwandeling. In het najaar haalde de cultuurcoach de stichting Knuffelkunst naar wijkcentrum Het Floreshuis. De vele bezoekers van het event (om eenzaamheid te verdrijven, om te troosten, om huidhonger te stillen) konden onder andere plaatsnemen in de zachte armen van de immens grote *Oma Bep en Opa Ben*.

VRIJDAG in de buurt 2023

Aantal deelnemers aan activiteiten korter en langer dan 4 weken

Digitale zichtbaarheid 2023

Vinkhuizen

De cultuurcoach heeft in Vinkhuizen een nieuw sociaal-cultureel concept gelanceerd: *de Weekendshow*. Een avond voor en door wijkbewoners in 't Vinkhuys met muziek, interviews, verhalen en cultuurtips. In 2023 hebben drie Weekendshows plaatsgevonden.

Verder hebben theatermakers van Het Team Producties in samenwerking met VRIJDAG in de Buurt (VidB) opnieuw een culturele wijkbingo opgezet. Gewapend met een bingokaart gingen wijkbewoners op ontdekkingstocht langs korte presentaties van culturele initiatieven uit hun wijk om vervolgens te eindigen in de zaal bij de nieuwste voorstelling van wijktheatergroep MUS.

Omdat in de wijk veel vraag was naar een mogelijkheid om samen te zingen, heeft VidB een wijkkoor in Vinkhuizen opgezet. Samen met de koorbegeleider zet de cultuurcoach zich in om dit koor te transformeren tot een multicultureel ontmoetingskoor.

Lewenborg

In Lewenborg organiseerde de cultuurcoach onder andere een meezingcafé en twee Dabke-workshops. Samen met WIJ Groningen maakte hij STU33 mogelijk: een muziekstudio waar jongeren in een laagdrempelige en veilige omgeving kunnen werken aan de ontplooiing van hun talenten.

Verder was de cultuurcoach betrokken bij *De Wijk De Wereld* (DWDW), een talentenfestival in de wijk, een vrijwilligersfeest, een voorleesdag van het Forum en een Noorderzon-optreden van de Lewenborgse *Goudmakers* (ouderen die samen met buurtbewoners onder begeleiding van professionals een voorstelling maken).

Selwerd

In Selwerd ontwikkelde de pas opgerichte muziekstudio StudioT zich tot een veilige en inspirerende haven voor jonge wijkbewoners. Steeds meer jongeren wisten de weg naar de studio te vinden om teksten te schrijven, muziek te maken en op te nemen onder leiding van professionele producers en muzikanten. In juni vond de releaseparty plaats van het eerste album van de jonge rappers.

Oudere wijkbewoners konden via het project *Muziek in de Wijk* kennismaken met verschillende muziekstijlen en op laagdrempelige wijze meespelen en -zingen. Samen met de fotoclub organiseerde de cultuurcoach een fotoshoot voor wijkbewoners.

Paddepoel

Het project *Goudmakers* van stichting LUCY. trok dit jaar naar Paddepoel. Goudmakers is gericht op (de preventie van) eenzaamheid onder ouderen in de wijken van Groningen. Een groep 60-plussers uit de wijk die de creatieve uitdaging aandurfde, kwam wekelijks bijeen onder leiding van twee theatermakers en een muzikant. Gezamenlijk construeerden ze met hun verhalen en ervaringen een ontroerende en openhartige voorstelling.

De cultuurcoach in Paddepoel was ondermeer medeorganisator van een buitenspeeldag voor kinderen, hij organiseerde in de wijk een meezingcafé en jamsessies, hij faciliteerde een tekengroep en haalde *Dans op Recept* naar de wijk: danslessen voor mensen met een chronische ziekte. Ook was hij betrokken bij het project *Green poetry*, met voormalig stadsdichter Renée Luth.

Beijum

In Beijum leerden jongeren in tien workshops onder leiding van wijkbewoner en kledingontwerper Ramiro Koeijman om hun eigen kledingstukken te pimpen. Ze lieten zich inspireren door Versace, naar aanleiding van de tentoonstelling in het Groninger Museum. Dit project was een samenwerking tussen Kunstbende Groningen, het Groninger Museum en VidB.

De cultuurcoach ondersteunde een wijkbewoner bij het opzetten van een wijktheaterproject rond het thema armoede. Ze was ook betrokken bij de organisatie van een cultuurmiddag met kindercarnaval en de ontwikkeling van de interactieve kindervoorstelling *Feest met de mannetjes*, opgezet door drie wijkbewoners. Voor ouders, baby's en peuters programmeerde ze *Muziek op schoot*.

Ook vonden in Beijum vier cultuurcafés plaats en maandelijks Fototalk-avonden en meezingcafés, die samen met wijkbewoners worden georganiseerd.

De Wijert

In De Wijert vond een cultuurcafé plaats, een meezingcafé voor mantelzorgers (in samenwerking met Humanitas) en twee Dabke-workshops. De cultuurcoach werkte mee aan de organisatie van een foto-expositie over de dementievriendelijke wijk en de organisatie van culturele kinderactiviteiten tijdens *De Onvergetelijke Zomerweken*. Verder bood VidB inwoners van De Wijert aan om deel te nemen aan de workshopreeksen *Grafische technieken* en *Schilderen*.

Oosterparkwijk

In de Oosterparkwijk heeft de cultuurcoach volop ingezet op de borging van de opbrengst van *De Wijk De Wereld 2022*. Het koor en de toneelgroep werden voortgezet en samen met een groep andere enthousiaste wijkbewoners, van jong tot oud, maakten ze de wijktheaterproductie *Overhoop*. Ook de samenwerking met DWDW is hierin voortgezet. Een prachtige en goedbezochte locatievoorstelling (450 toeschouwers) in de Paradijsvogeltuin met verhalen en muziek van en over de wijk was het resultaat. Verder organiseerde de cultuurcoach in de Oosterparkwijk drie kunstworkshops voor en door wijkbewoners en droeg bij aan de organisatie van het *Mini Natuurfestival* voor kinderen. Ze maakte danslessen voor kinderen mogelijk en organiseerde een cultuurcafé. Medio november was er een wisseling van cultuurcoach.

Ten Boer

In Ten Boer droeg de cultuurcoach bij aan het initiatief *Voetpaden Vol Verhalen*. Hij organiseerde tijdens een lokaal festival het event *Ten Boer got's talent* en maakte pianolessen voor kinderen mogelijk. Daarnaast organiseerde hij een netwerkavond onder de noemer *Cultuur Versterkt* en droeg hij bij aan de organisatie van het fotografieproject *Jongeren in Beeld*. Ook organiseerde hij twee meezingcafés voor ouderen.

Hoogkerk

Op initiatief van de gemeente Groningen is het programma VidB in 2023 uitgebreid met een nieuw gebied. Sinds oktober is hier ook een cultuurcoach actief. Gedurende de kerstvakantie organiseerde die een viertal goedbezochte workshops voor kinderen en jongeren tussen de 4 en 18 jaar.

Nieuwkomers

Onder de vlag van VidB verzorgde de cultuurcoach het afgelopen jaar weer culturele activiteiten voor twee asielzoekerscentra. Via gitaar- en zanglessen, workshops (onder andere boetseren, sierraden maken en percussie), organisatie van muziek- en filmavonden en een uitstapje naar het festival *Op Roakeldais*, zet VidB in op stressvermindering, verbinding en afleiding voor bewoners die lang moeten wachten op een vervolgstap in hun proces.

Met hetzelfde doel verzorgden we lessen tekenen en schilderen voor de bewoners van de Oekraïneopvang in theater Frascati.

Vakantieactiviteiten

Ook in 2023 maakte VidB samen met WIJ Groningen, de Speeltuinentrale, Bslim, Jimmy's en Forum Groningen deel uit van het netwerk Vakantie050. Al dan niet in samenwerking met de andere partijen, programmeerden en/of organiseerden de cultuurcoaches in de schoolvakanties culturele activiteiten voor kinderen en jongeren.

Kerstmeezingcafé

Samen met Forum Groningen organiseerde VidB in december een goed bezocht en ontvangen kerstmeezingcafé. Het swingde de pan uit in het Forum. Een fabelachtig decoratie, veel glitters, foute kersttruien, koek en zopie en een geweldige band stond garant voor een bijzonder sfeervol muzikaal festijn. Een cadeautje voor de Groningers.

VRIJDAG Onderwijs

VRIJDAG Onderwijs werkt met veel scholen in Groningen samen. We werken vraaggestuurd, alle producten en projecten wordt op maat gemaakt voor de school. Er is daarnaast aandacht voor inbedding van kunstonderwijs in de school. Zo wordt kunstonderwijs van vaste waarde in de school en komt het terecht in het curriculum.

Meesters in de Kunst

Onder de noemer *Meesters in de Kunst* professionaliseren we leerkrachten in het primair onderwijs en pedagogische medewerkers van de kinderopvang. Zo gaven we een muziekimpuls aan scholen en kinderopvangcentra met een crash course ukelele en gitaar aan twee volledige teams, de training hoe je het zingen met je klas kunt aanpakken en de instrumenten van de school kunt inzetten binnen de muzieklessen. Ook gaven we theater en een training hoe te werken in je een beeldend atelier op school.

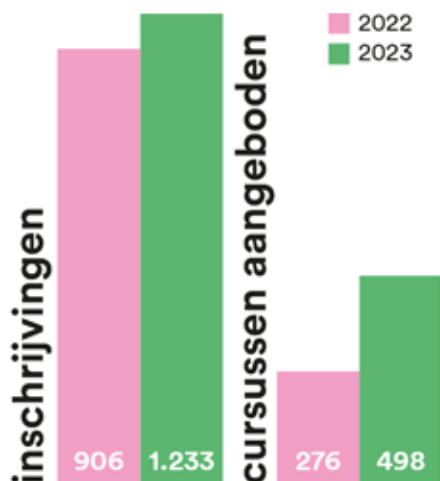
Zowel de Pabo als de Alo Pabo gaven we workshops theater, beeldende kunst en muziek. Ze werkten in een dag toe naar een expo in het VRIJDAG Prinsentheater.

Ieder Kind Muziek

Voor het tweede jaar is er binnen het programma *Ieder Kind Muziek* (IKM) gewerkt met modules. Hierdoor ontstaat er een duidelijker doorlopende leerlijn.

Sport- en Cultuurhopper

De Sport- en Cultuurhopper biedt inwoners uit de gemeente Groningen de gelegenheid op een laagdrempelige manier (gratis of tegen geringe kosten) kennis te maken met een sportactiviteit of culturele activiteit. In 2023 initieerde VRIJDAG een rijk cultuuraanbod op dit platform en droeg bij aan de promotie.

- Module Onderbouw: Muziek ontdekken met de lessenseries *Zingen in de klas* en *Muziek in de klas*.
- Module Middenbouw: Instrument bespelen, bestaande uit de lessenseries *Muziek in de klas* en *Instrument in de klas*. Er kon gekozen worden voor gitaar, djembé, viool of blazen.
- Module Bovenbouw: Maken en verdiepen, waar *Componeren in de klas* gecombineerd werd met *Pop in de klas*, *Hiphop in de klas* of *Klassiek in de klas*.

Een vast team van muziekdocenten verzorgde deze IKM-lessen.

Voortgezet onderwijs

Op het Heyerdahl College (praktijkonderwijs) konden leerlingen uit verschillende creatieve workshops kiezen (elektronische muziek, vloggen, film maken en animatie). In één discipline verdiepten ze zich en creëerden ze iets voor een presentatie op de Werf, midden in de wijk Lewenborg.

Deze jongeren zijn niet gewend om in de spotlights te staan, daarom maakten we een presentatie in een donkere ruimte waarin je met een koptelefoon hoorde en zag je wat er door alle leerlingen gedurende de week was gemaakt. Onderdeel zijn van een groter geheel, je even trots mogen voelen op wat je hebt gemaakt. Buiten ging het feestje door met een live dj en een frietkraam.

In de studio's en ateliers van VRIJDAG volgden leerlingen van verschillende scholen workshops op het gebied van theater, *street art* en houtbewerking. Deze vakgebieden krijgen ze normaliter niet in hun reguliere kunstlessen aangeboden. Ze bezochten ons met hun eigen school of in het kader van de *Culturele Safari* (georganiseerd door K&C) en het festival *Stap op de Rode Loper!*

1 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69

maand	man	maandag
di	wo	do
vr	za	zo
ma	di	wo
do	vr	za
zo	ma	di

WELKE KLEUR IS HET?

r i v s aa p

oo

- maandag
- dinsdag
- woensdag
- donderdag
- vrijdag
- zaterdag
- zondag

test
nao

pete
27, 28
12, 13, 14

toets blok 1
13. p. aa

Kunstprojecten in het PO/SBO

In het PO en SBO vonden er verschillende kunstprojecten plaats. Er was een reeks theater-, (beeldende) kunst- en muzieklessen op de Mytyschool Prins Johan Friso. Op De Kimkiel werd door twee beeldende docenten gewerkt in het beeldende atelier met alle kinderen van de school. Bij OSB De Ploeg verzorgden we wekelijkse muzieklessen voor alle twaalf groepen. Ook was er weer een muziekcarroussel met verschillende instrumenten op de OBS Joseph Haydn en gaf VRIJDAG Onderwijs mede invulling aan het muziekproject voor alle leerlingen bij hen op school.

In samenwerking met Het Houten Huis waren we op diverse scholen langer in de klas om theater te maken met de groepen. Door langer achter elkaar met de kinderen te werken, kan er echt een maakproces ontstaan met als resultaat een theaterstuk in de klas.

Op de IKC Borgman Oosterpark hebben de kunstlessen na zes jaar samenwerken een structurele vorm aangenomen. Alle kinderen werken daar wekelijks met kunstdocenten van VRIJDAG Onderwijs gedurende het hele jaar in blokken van vier weken aan een discipline of ambacht. Kinderen die binnen schooltijd in aanraking zijn gekomen met de kunstlessen kunnen na schooltijd verder binnen de *Verlengde Schooldag* (VSD).

Opleiding Kunstdocent in het PO

Het is een flinke uitdaging om voldoende professionele kunstdocenten te vinden. Om die reden hebben we ons in 2021 samen met K&C hard gemaakt voor het opzetten van een opleiding voor kunstvakdocenten die specifiek in het primair onderwijs willen werken.

Deze éénjarige pilot opleiding is samen met de Hanzehogeschool ontwikkeld en werd in nauwe samenwerking met VRIJDAG en K&C sinds september 2022 verzorgd. In juli 2023 studeerden twaalf deelnemers met succes af. Een deel van hen is nu als vaste kunstdocent toegevoegd aan het team in de school. Doordat er weinig animo was voor nieuwe aanwas van kunstenaars met een docentenbevoegdheid en scholen die werkervaringsplekken konden bieden, is in september 2023 besloten het traject voorlopig *on hold* te zetten.

Met het budget wat over was, is door VRIJDAG Onderwijs in 2023 een professionaliseringstraject opgezet voor kunstenaars die willen werken in het PO, geïnspireerd op de voormalige BIK (Beroepskunstenaar In de Klas). Hier kunnen vooral kunstenaars aan deelnemen die nog geen onderwijsbevoegdheid hebben. Naar dit traject was veel vraag in ons team van kunstdocenten en we zorgen middels deze weg toch voor voldoende kwaliteit en mensen die de projecten van VRIJDAG Onderwijs kunnen uitvoeren op de scholen. In 2024 gaat dit traject van start.

VRIJDAG Naschool

Eind 2021 is VRIJDAG begonnen met een tweejarige pilot om kunstaanbod te ontwikkelen voor kinderen na schooltijd op de scholen. Laagdrempelig aanbod met kwaliteit dat voortbouwt op de binnenschoolse activiteiten of inspeelt op behoeftes uit de wijk (in nauwe samenwerking met de cultuurcoaches van VRIJDAG in de Buurt).

Verlengde Schooldag

In drie wijken verzorgden we buitenschoolse kunstlessen binnen de Verlengde Schooldag: Oosterparkwijk, Beijum & Lewenborg en Vinkhuizen.

Op het IKC Borgman in de Oosterparkwijk gaven we wederom zes workshops per week. Kinderen konden zowel binnen als na schooltijd op dinsdag en donderdag werken in het beeldende en theateratelier onder leiding van kunstdocenten. Op dinsdag waren er buitenschoolse muzieklessen in de vorm van een koor en de schoolband. Na elk blok van acht weken konden nieuwe kinderen instromen en/of wisselen van discipline. Elk blok werd afgesloten met een presentatie voor ouders en belangstellenden en met kerst was er een uitvoering van het koor en de band voor de hele school. De kinderen van de theaterklas speelden een voorstelling in buurt- en speeltuinvereniging *Ons Belang*. Ook andere kinderen uit de wijk die niet op het IKC Borgman zitten, konden meedoen aan deze voorstelling.

Binnen de VSD Beijum-Lewenborg verzorgde we in 2023 voor het 2e jaar een reizend kunstaanbod door de wijken dat opnieuw van school naar school trok.

Aan het einde van elk blok van zes weken werd er gepresenteerd aan de ouders/verzorgers. In totaal hebben twaalf kunstdocenten van VRIJDAG maar liefst 49 verschillende workshops verzorgd; onder andere animatie, textiel, straatkunst, dans, gitaar, keyboard en theaterlessen.

De Bende van Beijum

Het idee van het vriendschapsproject *De Bende van Beijum* is ontstaan op verzoek van de directeurs van drie basisscholen in gesprek met De Wijk De Wereld. Zij gaven aan een cultuurproject te willen waarin kinderen van verschillende scholen elkaar ontmoetten, zodat er een verbinding zou kunnen ontstaan. Uiteindelijk hebben de Kentalis Tine Marcusschool, De PIT, IKC De Heerdstee, IKC Dom Helder Camara en Het Palet zich verbonden aan het project.

Tijdens het project kwamen leerlingen van groep 7 en 8 van vijf basisscholen uit Beijum na schooltijd samen op een locatie in de wijk. Deze locatie werd tijdens de lessen omgetoverd tot een maakatelier. Het uiteindelijke kunstwerk werd in de laatste week van het project gepresenteerd aan ouders en andere geïnteresseerden.

De voorbereiding voor nieuwe Verlengde Schooldagen zijn eind 2023 ingezet, zoals in De Wijert op de Tamarisk, samen met de Fiduciaschool, met een aanbod beeldende kunst. In Hoogkerk werd in december een team gevormd van zeven muziekdocenten die wekelijks op maandagmiddag een breed muziekprogramma verzorgen binnen de VSD op De Ploeg, Anne Frankschool en Rehobotschool. In de zomer van 2023 hebben we de pilot Naschool geëvalueerd en besloten om voor het programma binnen de VSD structureel tijd te gaan vrijmaken.

Cursussen/lessen/workshops bij VRIJDAG

Algemeen

In 2023 hadden we volle groepen en een toename van cursisten bij onze cursussen en lessen. We moesten regelmatig mensen teleurstellen. Meer cursussen programmeren is niet mogelijk doordat we letterlijk de ruimte niet hebben.

Van LABweek naar Club_Create

In 2023 werd LABweek *Club_Create*. We verleidden docenten en cursisten deze ene week hun eigen lokaal in te ruilen voor een nieuwe, creatieve wereld. In deze wereld ontmoetten diverse kunstvormen elkaar en werd het creatief en discipline-overstijgend denken gestimuleerd. Onze nieuwe muzieklocatie aan de Akkerstraat stond (nog) leeg; een ideale clublocatie. De ruimte ontwikkelde zich gedurende de week tot een groot, creatief laboratorium. Dit project is ontwikkeld met een team van VRIJDAG kunstenaar-docenten die interdisciplinair werken ambiëren.

Vrije Inloop

Voor kinderen van de basisschoolleeftijd werd op woensdagmiddag 32 keer de *Vrije Inloop* gehouden. Kinderen konden ter plekke kiezen uit drie verschillende activiteiten (beeldende kunst en muziek of theater). Daarnaast organiseerden we in de voorjaars- en herfstvakantie een vakantie-inloop waarbij we 3 dagen een *Vrije Inloop* organiseerden.

Noorderzon

Tijdens Noorderzon 2023 stond onze kinderactiviteit op de Speelweide in het teken van koraal. De weg die we vorig jaar zijn ingeslagen met een cross-over aanpak tussen theater en beeldende kunst, hebben we een vervolg gegeven. Alle kinderen mochten hun eigen mini-aquarium maken in een jampotje en een stuk koraal dat ze achter mochten laten in het decor; een onderwaterwereld die gedurende de week groeide.

In een container speelde het stuk *Je mag ook helemaal niks meer!*, gemaakt door theatermaakster Nina van der Woude, die zelf drie volwassen spelers uit onze cursusgroepen selecteerde om mee te werken. Dit laatste om deze talentvolle spelers een extra unieke podiumervaring te bieden waarbij er veel gespeeld en dus geleerd kan worden. Het gaf Nina de kans iets te maken wat meer spelervaring vereiste.

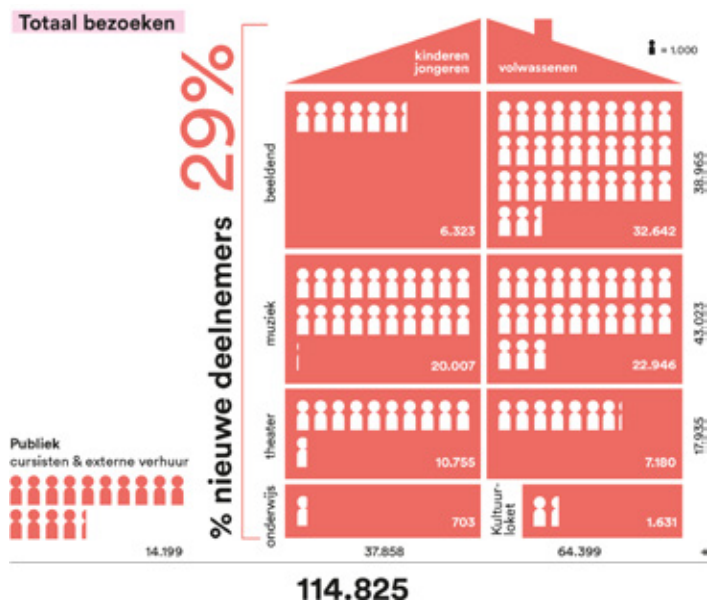
Op Noorderzondag hebben diverse bands en cursisten van VRIJDAG opgetreden op Podium Callisto en Podium De Raaf.

Scholing

In 2023 hebben de programmeurs van VRIJDAG een inspirerend scholingsprogramma voor 2023/2024 samengesteld voor kunst-docenten en makers. Deze scholingsmomenten zijn zowel voor kunstvakdocenten die voor VRIJDAG werken als voor kunstvakdocenten die werkzaam zijn bij collega-instellingen uit het veld. Doel van deze momenten is niet alleen te inspireren, maar ook te ontmoeten.

De cursussen van VRIJDAG worden gevolgd door inwoners van alle wijken.

We tellen het aantal bezoeken van cursusdeelnemers en van publiek bij presentaties.

Per vakgroep organiseren we intervisiemomenten voor docenten waarin ze kennis en ervaringen onderling delen. Hier komen thema's langs als: hoe maak je gebruik van technologie in je les, hoe begin je een les en hoe te werken met grote groepen?

Beeldende kunst

In 2023 overtrof het aantal inschrijvingen wederom onze verwachtingen. Met name op populaire tijdstippen, zoals maandag- tot en met donderdagavond, waren cursussen vrijwel volgeboekt. Opvallend was ook het grote aantal deelnemers aan peuter- en kleuterateliers!

De vernieuwing binnen het beeldende aanbod beperkte zich tot het inzetten van nieuwe kunstenaar-docenten die hun eigen kunstenaarschap meenemen in de cursus. Veel ruimte om nieuwe cursussen te programmeren was er letterlijk niet, de lokalen zaten vol.

Binnen het -eveneens populaire- ééndaagse aanbod konden we wel nieuwe disciplines en verdieping van huidige disciplines aanbieden.

We hebben zoveel mogelijk werk van cursisten gepresenteerd, zowel binnen als buiten VRIJDAG. Er waren diverse tentoonstellingen in het UMCG. Cursisten Keramiek organiseerden een grote expositie in onze eigen locatie aan de Walstraat. Daarnaast waren er het hele jaar door kleinere presentaties in ons gebouw.

De opleiding *Creatieve Handvaardigheid* exposeerde het eindexamenwerk bij Kunstpunt. Exposeren in een professionele omgeving zorgde bij de eindexamenkandidaten zeker voor een extra dimensie.

Muziek

Binnen ons programma Muziek bereiken we veel verschillende doelgroepen, van jong (babymuziek) tot oud (muzikale workshopdagen) en maken we ruimte voor technologische ontwikkelingen, nieuwe muziekstijlen en lesvormen.

Het programma bestond in 2023 uit muziekles, samenspeel-activiteiten en diverse cursussen en workshops. Vorig seizoen zijn we gestart met muziek maken voor de allerkleinsten waar ouders met hun baby of peuter een cursus kunnen volgen. Vanwege groot succes zijn in het najaar de cursussen uitgebreid met een gecertificeerd *Muziek op Schoot*-docent en is besloten het programma volgend seizoen uit te breiden met een *Muziek op Schoot*-concert.

STUDIO 10, dé plek waar kinderen, jongeren en volwassenen aan de slag gaan met elektronische muziek, loopt *steady*. In de studio werd in een vraag gestuurde leeromgeving gewerkt aan produceren, studioteknik en sounddesign. Bij STUDIO10 werken we met stagiaires van de opleiding Kunst en Multimedia van het Noorderpoort, deze studenten sluiten goed aan bij de huidige activiteiten en de ontwikkelingen binnen elektronische muziek. We zien steeds meer kruisbestuiving tussen met andere muziekprogramma's, zoals de cursus *Songwriting*, talentgroepen maar ook ensembles.

Onze wens was om binnen het muziekprogramma meer niet-westerse instrumenten aan te bieden, in het najaar is er een docent bağlama en doedoek gevonden.

In het workshopprogramma voor 60-plussers is er een editie gewijd aan niet-westerse muziek met Moustapha Seck.

Het jaarlijkse *VRIJDAG Muziekfestival*, ter afsluiting van het seizoen, stond dit jaar in het teken van het afscheid nemen van de Sint Jansstraat. Een gratis festival met een groots gemixt programma van de VRIJDAG pop- en jazzbands, ensembles, Big Band en koren. Als extra's hadden we dit jaar een filmzaal met historische beelden van de Sint Jansstraat 7 (met dank aan de Groninger Archieven), we hebben een podcast opgenomen en er was een buitenpodium.

We hadden weer een goede samenwerking met het Prins Claus Conservatorium (PCC). De studenten van het PCC (afdeling Klassiek) gaven meerdere 'creative workshops' bij VRIJDAG. Ook zijn er weer muzieklessen gegeven aan Quiet-deelnemers. Daarnaast zijn diverse instrumenten gedoneerd aan het AZC in Ter Apel en de vluchtelingenopvang in Haren.

Er zijn weer vele presentaties en activiteiten georganiseerd waar leerlingen van VRIJDAG podiumervaring konden opdoen en mensen bij elkaar kwamen om te genieten van muziek. VRIJDAG-cursisten speelden in onze eigen concertzaal, maar ook in Simplon, het Lentefestival in de Oosterparkwijk, bij Lentis, en in het Forum.

Theater

Het aanbod van VRIJDAG Theater heeft een inmiddels gewortelde structuur van routesystemen voor kinderen en jongeren, en voor volwassenen zowel losse als vastere lestrajecten die meer commitment vragen. Binnen deze structuren zoeken we continu naar vernieuwing die ook in het vakgebied gaande is. Dit wil zeggen dat we ervoor zorgen dat cursisten veel met ons naar het theater gaan en dat we in de lesprogramma's samenwerking opzoeken tussen kunstvormen en met partners uit het veld samenwerken. Het resultaat hiervan was duidelijk terug te zien in de presentaties en voorstellingen.

Kinderen en jongeren kunnen een route volgen óf starten met korte introductiecursus. Op deze manier kon er laagdrempelig kennis gemaakt worden. Daarnaast zijn er Theaterweekenden in het leven geroepen voor een laagdrempelige kennismaking met theater of kennismaking met een vakgebied dat tijdens je eigen cursus niet aan bod komt, zoals film of cabaret. Er was veel animo voor deze weekenden.

De flexibiliteit in het aanbod voor volwassenen hebben we voortgezet. Hiermee konden cursisten hun eigen leerroute kiezen door elke 8 lessen te kiezen voor een ander vakgebied van theater. Bijvoorbeeld door te starten met een introductiecursus en daarna verder te gaan met het onderdeel dat je het meest aanspreekt; improviseren, schrijven, theater maken et cetera. Voor langduriger verdieping met een groep en eenzelfde docententeam dat de ontwikkeling van de cursist volgt, is er nog steeds de *Theaterschool voor Volwassenen* (TSV), bestaande uit 4 leerjaren. Voor de gevorderde speler na de TSV is dit jaar de cursus *Productie* gestart.

- In 2023 was er sprake van een enorme groei in het aantal theatercursisten. De deelname van kinderen en jongeren groeide met 26% ten opzichte van 2022 en bij de volwassenen was dit zelfs 74%.

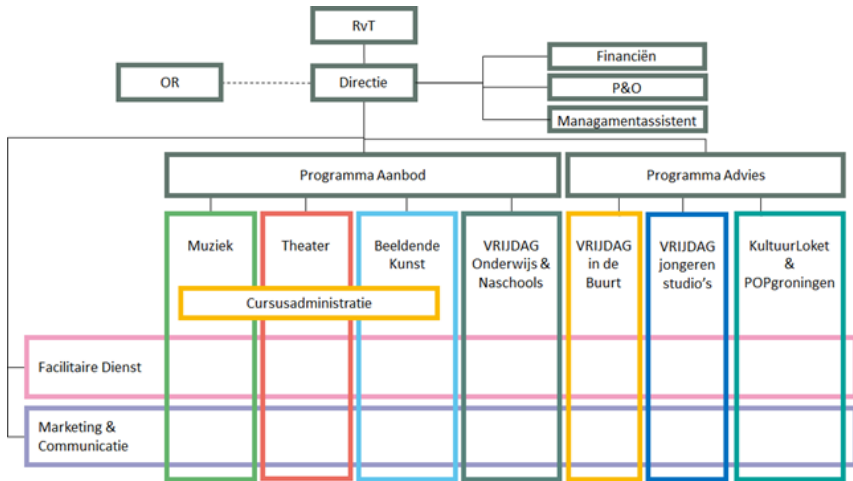
In de Route Uitdagen (12/13 jaar) is dit jaar het onderdeel performance en film maken toegevoegd, omdat we dit ook in het huidige theaterveld veel terugzien.

De route *Oog voor detail* (voor jongeren met autisme) vernieuwt zich constant. Met de deelnemers zoeken we steeds naar de juiste vorm en voorstellingsvorm, met de theaterdocent en een pedagoog als docenten. Er wordt uiterst persoonlijk gewerkt en dat heeft effect, inmiddels zit de groep vol. Brachten ze vorig jaar nog voorzichtig hun eerste bezoek aan het Jonge Harten Festival, dit seizoen kregen ze het voor elkaar om te spelen op het Jonge Harten Festival. Een mooie mijlpaal, die ook weer meer bekendheid voor de groep opleverde.

Binnen de routes wordt altijd in de tweede helft van het seizoen toegewerkt naar een voorstelling. Veel groepen bezoeken als inspiratie ook een voorstelling in De Stadsschouwburg, Grand Theatre of Kunstwerf.

De cursussen worden per seizoen aangepast op nieuwe ontwikkelingen in het theaterveld, op de geluiden die terugkomen van cursisten en van docenten. Nieuwe cursussen die naar aanleiding daarvan in 2023 werden geprogrammeerd, waren: *De vloer op*, *Film maken*, *Productie* en *Musical voor volwassenen*. *Kleinkunst en cabaret* is omgezet naar een *Theaterweekend*.

Interne organisatie

Aantallen en Fte's

👤 = 10 🗿 = 10 fte

Onze kwaliteit wordt bepaald door onze mensen: medewerkers, zzp'ers en vrijwilligers. De zzp'ers zijn voor het merendeel kunstenaar-docenten.

Nieuwe huisvesting

VRIJDAG bereidt zich voor op nieuwe huisvesting waarbij de huidige drie locaties worden samengevoegd tot één grote locatie aan de Sint Jansstraat. Dat betekent dat dan ook alle disciplines samenkomen in één gebouw. Dit is een expliciete ambitie, al sinds de fusie tussen het Kunstencentrum en de Stedelijke Muziekschool.

De gemeente Groningen bouwt het nieuwe pand en VRIJDAG zal dit gaan huren. De gemeente heeft een ervaren team ingezet om dit in goede banen te leiden en de samenwerking met hen is voortreffelijk. Ook de samenwerking met de architect NEXT-Koschuch verloopt zeer goed. Het is een grote uitdaging een pand te realiseren dat past bij wat VRIJDAG allemaal doet en dat de functie van VRIJDAG versterkt. Het is fijn te constateren dat zowel gemeente als architect hierin bereid zijn alle mogelijkheden te benutten.

In juni 2023 hebben we het gebouw aan de Sint Jansstraat verlaten en zijn met de hele afdeling Muziek verhuisd naar de Akkerstraat. Deze tijdelijke locatie voldoet goed.

Alhoewel de aanbesteding van de bouw nog moest gebeuren, heeft de gemeente in december 2023 besloten om daadwerkelijk te gaan slopen. Dit ondanks dat in de aanbesteding altijd een risico zit dat het duurder wordt dan begroot. Hiermee is het *point of no return* echt gepasseerd.

Staat van baten en lasten

	2023
	Realisatie
Opbrengsten	€
(Exploitatie)subsidies	
- Provincie Groningen	417.035
- Gemeente Groningen	3.655.697
Opbrengst basisactiviteiten	1.588.081
Opbrengst overige activiteiten	877.777
Financiële baten	0
Overige opbrengsten	99.305
Totaal opbrengsten	6.637.896
Kosten	
Personeelskosten	4.155.865
Afschrijvingen	59.164
Activiteitenkosten	1.121.300
Financiële lasten	6.637
Overige kosten	1.256.480
Bijzondere lasten	0
Totaal kosten	6.599.446
Resultaat	38.449
Verdeling resultaat	
Mutatie bestemmingsreserve nieuwbouw	35.000
Mutatie algemene reserve	3.449
Saldo	0

bijvrijdag.nl